

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه اراک

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

کارشناسی ارشد الهیات (علوم قرآن و حدیث)

بررسی تطبیقی اخلاق خانواده در قرآن و تورات

پژوهشگر

مژگان معصومی بزچلوئی

استاد راهنما

دکتر کیوان احسانی

استاد مشاور

دکتر محمد رضا قاسمی

شهریورماه ۹۲

فصل و سال

بسم الله الرحمن الرحيم

بررسی تطبیقی اخلاق خانواده در قرآن و تورات

توسط:

مژگان معصومی بزرجلوئی

پایان نامه

ارائه شده به مدیریت تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از فعالیت های تحصیلی

لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته الهیات (علوم قرآن و حدیث)

از

دانشگاه اراک

اراک-ایران

ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: .....

دکتر کیوان احسانی (استاد راهنما)..... (د)

دکتر محمدرضا قاسمی (استاد مشاور).....

دکتر ابراهیم ابراهیمی.....

شهریور ۱۳۹۲

تقدیم بہ:

ساحت مقدّس مولا صاحب الزمان (عج)، تقدیم بہ پدرم کوہی استوار و حامی من در طول تمام

زندگیم، تقدیم بہ مادرم آنکہ آفتاب مرش در آستانہ قلبم، بہچنان پابرجاست و ہرگز غروب نخواہد

کردہ تقدیم بہ ہمسرم، اسطورہ زندگیم کہ در سایہ ہمیاری و ہمدلی او بہ این منظور نائل شدم.

پاسکزاری

با حمد و سپاس از خداوند متعال که الطافش همیشه در زندگی ام ساری و جاری است.

به مصداق «من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق» بسی شایسته است از اساتید فریخته و فرزانه سرکار خانم دکتر

احسانی و جناب آقای دکتر محمد رضا قاسمی که با کرامتی چون خورشید، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای

علم و دانش را بار بار آسمانی های کار ساز و سازنده بارور ساختند تقدیر و تشکر نمایم.

بمجنین از پدر و مادر عزیزم و همسر فدای کارم که آرامش روحی و آسایش فکری فراهم نمودند تا با حمایت های همه جانبه، در

محیطی مطلوب، مراتب تحصیلی و نیر پایان نامه درسی را به نحو احسن به اتمام برسانم پاسکزاری می نمایم.

چکیده

تحقیق پیش رو به بررسی اخلاق خانواده در قرآن و مقایسه تطبیقی آن با تورات پرداخته است. پژوهش حاضر به مقایسه اخلاق خانواده از نظر قرآن و تورات و مبانی و ارزشهای آن پرداخته تا نشان دهد که دین یهود و اسلام چه اندازه وجوه اشتراک و افتراق دارند.

این پژوهش در چهار بخش تنظیم شده است:

بعد از بیان کلیات کار، در بخش دوم به اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن و تورات پرداخته شده و بخش سوم شامل ارزشهای اخلاقی خانواده در قرآن و تورات است و در بخش پایانی به مقایسه و نتیجه گیری پرداخته شده و مواردی از وجوه اشتراک و افتراق بیان شده است.

یافته های پژوهش عبارتند از:

دین اسلام و یهود دو دین آسمانی هستند که از نظر مبانی و ارزشها خیلی شبیه به هم هستند. تا جایی که هیچ یک از ادیان به این اندازه دارای وجوه اشتراک نیستند. پس مشخص می شود که هر دو از یک منبع واحد و حیانی سرچشمه گرفته اند.

کلیدواژه: اخلاق، خانواده، قرآن، تورات

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	1 بخش اول: کلیات تحقیق
۲	۱-۱-مقدمه.....
۳	۱-۲-بیان مسأله:.....
۳	۱-۳-پیشینه تحقیق:.....
۴	۱-۴-اهداف تحقیق:.....
۵	۱-۵-اهمیت و ضرورت تحقیق:.....
۵	۱-۶-سؤالات تحقیق:.....
۶	۱-۷-فرضیه ها:.....
۶	۱-۸-روش تحقیق:.....
۷	۱-۹-کاربرد نتایج تحقیق:.....
۷	۱-۱۰-تعاریف واژگان:.....
۷	۱-۱۱-اخلاق:.....
۸	۱-۱۲-خانواده:.....
۸	۱-۱۳-قرآن:.....
۸	۱-۱۴-تورات :.....
۹	بخش دوم :.....
۱۰	فصل اول:اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن.....
۹	۲-۱-۱-مقدمه:.....
۱۲	۲-۱-۲-بررسی کلمات: اصول،مبانی.....
۱۲	۲-۱-۳-اصول:.....
۱۱	۲-۱-۴-مبانی:.....

- ۱۳-۱-۲-اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن:.....۱۳
- ۱۳-۱-۲-الف) اصل تأمین نیازها:.....۱۳
- ۱۲-۱-۲-تأمین نیازهای جنسی:.....۱۲
- ۱۶-۱-۲-تأمین نیازهای عاطفی:.....۱۶
- ۱۶-۱-۲-ب) اصل حقوق مداری.....۱۶
- ۱۸-۱-۲-الف) حقوق والدین بر فرزندان:.....۱۸
- ۲۰-۱-۲-ب) حقوق فرزندان بر والدین:.....۲۰
- ۲۰-۱-۲-ج) حقوق زن و شوهر:.....۲۰
- ۲۱-۱-۲-الف) حقوق زن بر مرد و وظایف مرد:.....۲۱
- ۲۶-۱-۲-ب) حقوق مرد بر زن و وظایف زن:.....۲۶
- ۳۲-۱-۲-ج) حقوق متقابل زن و شوهر.....۳۲
- ۳۵-۱-۲-اصل مشاوره.....۳۵
- ۳۵-۱-۲-اصل تحریم ازدواج با محارم.....۳۵

فصل دوم: اصول و مبانی اخلاق خانواده در تورات

- ۳۹-۲-۲-۱-مقدمه.....۳۹
- ۴۰-۲-۲-اصول و مبانی اخلاق خانواده در تورات.....۴۰
- ۴۰-۲-۲-الف) اصل تأمین نیلزه‌های جنسی.....۴۰
- ۴۱-۲-۲-ب) اصل حقوق مداری.....۴۱
- ۴۱-۲-۲-الف) حقوق والدین بر فرزندان.....۴۱
- ۴۳-۲-۲-ب) حقوق فرزندان بر والدین.....۴۳
- ۴۳-۲-۲-ج) حقوق زن و شوهر.....۴۳
- ۴۳-۲-۲-حقوق زن بر مرد.....۴۳
- ۴۶-۲-۲-حقوق مرد بر زن.....۴۶

۴۷	.....۱۰-۲-۲-ج) حرمت ازدواج با اقارب
۴۹	.....۱۱-۲-د) ممنوعیت از هم بستر شدن
	فصل سوم: مقایسه و نتیجه گیری
۵۱	.....مقایسه و نتیجه گیری
	بخش سوم: ارزش های اخلاقی خانواده
	فصل اول: ارزش های اخلاقی خانواده در قرآن
۵۶	.....۱-۱-۳-مقدمه
۵۷	.....۲-۱-۳-ارزشهای اخلاقی خانواده در قرآن
۵۷	.....۳-۱-۳-احسان و نیکی در حق پدر و مادر
۶۱	.....۴-۱-۳-سیمای ملکوتی والدین در قرآن
۶۲	.....۵-۱-۳-میزان اطاعت از پدر و مادر در قرآن
۶۵	.....۶-۱-۳-احترام به والدین
۶۷	.....۷-۱-۳-تقوا
۷۰	.....۸-۱-۳-امر به معروف و نهی از منکر
۷۱	.....۹-۱-۳-شرایط امر به معروف و نهی از منکر
۷۲	.....۱۰-۱-۳-عفت و پاکدامنی
۷۵	.....۱۱-۱-۳-عوامل حفظ عفت
۷۷	.....۱۲-۱-۳-آثار پاکدامنی
۷۷	.....۱۳-۱-۳-حجاب
۷۸	.....۱۴-۱-۳-محبت
۷۹	.....۱۵-۱-۳-عفو و گذشت
۸۲	.....۱۶-۱-۳-عفو در مورد همسران و فرزندان
۸۴	.....۱۷-۱-۳-حسن معاشرت

- ۱۸-۱-۳- نمود های حسن معاشرت..... ۸۵
- ۱۹-۱-۳- ازدواج..... ۸۵
- ۲۰-۱-۳- اهمیت ازدواج در قرآن..... ۸۶
- ۲۱-۱-۳- فرق مودت و رحمت..... ۸۸
- ۲۲-۱-۳- تواضع و فروتنی..... ۸۹
- فصل دوم: ارزشهای اخلاقی خانواده در تورات..... ۹۱
- ۱-۲-۳- مقدمه..... ۹۲
- ۲-۲-۳- ارزش های اخلاقی خانواده در تورات :..... ۹۲
- ۳-۲-۳- احترام به پدر و مادر:..... ۹۳
- ۴-۲-۳- ازدواج..... ۹۴
- ۵-۲-۳- حجاب..... ۹۷
- ۶-۲-۳- عفاف.....
- ۷-۲-۳- عفو و گذشت..... ۱۰۲
- ۸-۲-۳- وفاداری به همسر..... ۱۰۳
- ۹-۲-۳- حسن معاشرت..... ۱۰۳
- فصل سوم: مقایسه و نتیجه گیری..... ۱۰۵
- ۱-۳-۳- مقایسه و نتیجه گیری..... ۱۰۵
- بخش چهارم:..... ۱۰۷
- ۱-۴- نتیجه گیری..... ۱۰۸
- ۲-۴- فهرست آیات:..... ۱۱۱
- ۳-۴- فهرست منابع..... ۱۱۷

بخش اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

گوهر اسلام، سعادت و نجات آدمی است و باورهای دینی و احکام اخلاقی و فقهی در راستای این غایت نازل شده‌اند. این آموزه‌های هستی بخش از خالق حکیمی تجلی می‌یابد که به نیازهای روحی و جسمی، مادی و معنوی، فردی و اجتماعی کاملاً آگاه است. احکام الهی مربوط به اخلاق در خانواده نیز با این فلسفه و حکمت حکیمانه صادر شده است.

قرآن و تورات کتاب هدایت و راهنمای بشر به سوی قلّه‌های کمال هستند هرچند در این مسیر تورات دستخوش تحریف گردیده و مطالب غیرواقعی را به آن نسبت داده‌اند. پیامبر اسلام (ص) هدف از رسالت خویش را تکمیل مکارم اخلاق بیان کرده است و پرداختن به مکارم اخلاق وظیفه همه انسانها می‌باشد.

انسانها از دیر باز به دنبال کسب سعادت و خوشبختی و کمال و آسایش بوده اند و برای دستیابی به سعادت و کمال هر کدام راهی را انتخاب کرده‌اند، سعادت حقیقی که قرب الهی است جز با پیروی از قرآن و هدایت ائمه معصومین و پیامبران میسر نیست.

برای رسیدن به قرب الهی باید به تزکیه نفس پرداخت و تزکیه نفس جز با شناخت فضایل اخلاقی و آراسته بودن به آنها میسر نیست.

با توجه به آنچه ذکر شد و نظر به توجه جامعه کنونی ما به کمال و معنویات و علاقه مردم انقلابی و خانواده‌ها به خودسازی و پیمودن مراحل کمالات انسانی مناسب دیدم به معرفی دیدگاه قرآن و تورات در زمینه اخلاق خانواده بپردازم.

واز آنجا که قرآن نزدیک ترین راه و مطمئن ترین وسیله تفحص و بررسی اسلام می‌باشد به همین جهت ما این مفهوم (اخلاق خانواده) را از دیدگاه قرآن و تطبیق آن با تورات بررسی می‌کنیم.

ذکر این نکته نیز حائز اهمیت است که پرداختن به فضایل اخلاقی و اصول و مبانی اخلاق خانواده قدم اساسی و مهمی در رسیدن خانواده‌ها به سعادت اخروی است.

یعنی مقدمه رسیدن به سعادت اخروی کسب اخلاق اسلامی است.

امید است کاربرد نتایج این پژوهش بتواند موجبات دستیابی جوامع به فضایل اخلاقی و ایجاد جوامع اخلاق محور را فراهم آورد.

۲-۱- بیان مسأله:

این پایان نامه پژوهشی تطبیقی درباره اخلاق خانواده از منظر قرآن و تورات است. مقایسه تطبیقی ادیان دنیا کار ساده‌ای نیست و از آنجا که انسانها به دین خود علاقمند هستند و نسبت به آن تعصب دارند این کار مشکل می شود.

در مقایسه ادیان توحیدی، انسان غالباً گرایش دارد دین خود را ملاک و معیار مقایسه قرار دهد و این کار به پژوهش آسیب می رساند. در این پژوهش سعی خواهیم کرد از چنین دیدگاهی اجتناب شود. در این پایان نامه سعی خواهد شد تصویری تقریباً جامع از اصول و مبانی و ارزشهای اخلاقی خانواده در قرآن و تورات ارائه شود و میزان تطبیق اخلاق خانواده را در قرآن و تورات مورد بررسی قرار داده و در پایان نتیجه ای از مباحث ذکر شده ارائه خواهد شد.

در این پژوهش سعی خواهد شد به این سؤال پاسخ دهیم که آیا گزارش قرآن و تورات درباره اخلاق خانواده یکسان بوده یا دارای اختلاف است. و آیا اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن و تورات یکسان است؟ و در نهایت آیا ارزشهای اخلاقی قرآن و تورات یکسان بوده و یا دارای اختلاف است؟ در این پژوهش تفاسیر معتبر قرآنی نیز به عنوان مفسرین کلام وحی مورد استفاده قرار گرفته است.

۳-۱- پیشینه تحقیق:

بی شک بحثهای اخلاقی از زمانی که انسان گام بر روی زمین گذارد آغاز شد، زیرا ما معتقدیم که حضرت آدم (ع) پیامبر خدا بود نه تنها فرزندان او را با دستورات اخلاقی آشنا ساخت بلکه خداوند از همان زمانی که او را آفرید و ساکن بهشت ساخت مسائل اخلاقی را با اوامر و نواهی اش به او آموخت. سایر پیامبران الهی یکی پس از دیگری به تهذیب نفوس و تکمیل اخلاق که خمیر مایه سعادت انسانهاست پرداختند. اما بزرگترین معلم اخلاق پیامبر عظیم اسلام بود که خداوند درباره او فرموده است: «إِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ». (قلم/۴).

در ارتباط با موضوع اخلاق خانواده تحقیقاتی صورت گرفته است اما در اغلب کارهای صورت گرفته به این موضوع صرفاً از جهت کلی نگاه شده به عبارتی این تحقیقات تحت عنوان اخلاق اسلامی یا اخلاق اجتماعی تدوین یافته‌اند و در برخی موارد تحت عنوان اخلاق خانواده تدوین یافته اما تنها از یک منظر این موضوع بررسی شده است.

مسئله اخلاق خانواده در اسلام به صورت مجزا و مستوفی مورد تحقیق و پژوهش اندیشمندان اسلامی قرار گرفته است از جمله این آثار می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

اخلاق خانواده آقایان فاخری و منتظری؛

اخلاق در قرآن آیت الله مصباح؛ و مواردی از این قبیل.

اخلاق خانواده در تورات توسط هیچ پژوهشگری مورد بررسی قرار نگرفته است. و تنها برخی از پژوهش‌ها مسئله اخلاق یهودی را بطور کلی مورد بررسی قرار داده‌اند، به عنوان نمونه می‌توان مقاله اخلاق در یهود اسماعیل علیخانی را نام برد.

ولی بررسی تطبیقی اخلاق خانواده در قرآن و تورات توسط هیچ پژوهشگری صورت نگرفته است. بنابراین در صدد بر آمدن که اخلاق خانواده را در قرآن و تورات بطور تطبیقی مورد تحلیل قرار دهیم.

۴-۱- اهداف تحقیق:

در این پژوهش یک هدف کلی و چندین هدف جزئی مد نظر است.

هدف کلی: بررسی تطبیقی و مقایسه ای میان مسائل محوری اخلاق خانوادگی در قرآن و تورات است. در نظر است ارکان و مبانی اخلاق خانواده در قرآن با تورات مقایسه شود.

اهداف جزئی:

۱- بررسی اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن و تورات و بررسی وجوه اشتراک و افتراق آنها؛

۲- بررسی ارزشهای اخلاقی خانواده در قرآن و تورات و ذکر وجوه اشتراک و افتراق آنها؛

۳- آشنا ساختن خانواده ها با اخلاق اسلامی ؛

۴- هدف اساسی از این پژوهش، تربیت انسان‌ها و تأمین سعادت بشر در تمام ابعاد وجودی، در تمام مراحل زندگی است.

۵-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق:

موضوع اخلاق خانواده در دین اسلام حائز اهمیت بسیاری است. اخلاق خانواده یک بحث مهم قرآنی و یکی از اهداف مهم انبیای الهی است چون بدون اخلاق بخش مهمی از دین حذف می‌گردد.

خانواده اولین و مهمترین نهاد اجتماعی است که همواره بخش قابل توجهی از اشتغالات فکری انسان را تشکیل می‌دهد؛ در دین مبین اسلام نیز خانواده دارای جایگاه والا و اصل و پایه و اساس جامعه است و خانواده را مهمترین وسیله جهت اصلاح جامعه معرفی می‌نماید. لذا استحکام هر چه بیشتر این نهاد مقدس، امری لازم و ضروری است و این امر مهم با رعایت مبانی و ارزش‌های اخلاقی این نهاد بدست می‌آید.

و با اندک تأمل در بداخلاق‌ها و نابه‌هنجاریهای موجود در خانواده‌ها برآحتی می‌توان نقش اخلاق در خانواده را در دامن زدن به این مسائل مشاهده کرد.

بررسی و تطبیق اخلاق خانواده ما را با راه صحیح زندگی کردن آشنا می‌سازد و درس چگونه زیستن و چگونه عمل کردن را به ما می‌آموزد و به ما مقصد و راه را می‌نمایاند.

۶-۱- سوالات تحقیق:

۱- اصول و مبانی اخلاق خانواده از نظر قرآن چیست؟

۲- اصول و مبانی اخلاق خانواده از نظر تورات چیست؟

۳- ارزشهای اخلاقی خانواده از منظر قرآن چیست؟

۴- ارزشهای اخلاقی خانواده از منظر تورات چیست؟

۷-۱-۱ فرضیه ها:

۱-قرآن و تورات (اولیه) از یک منبع واحد وحیانی سرچشمه گرفته‌اند.

۲-ادیان آسمانی در کلیات مبانی و اصول اعتقادی خود از آبشخوری واحد سیراب گشته‌اند.

۳-لازمه وحدت مبانی و اصول اعتقادی، اشتراک در مبانی اخلاقی و ارزشهای رفتاری ولو بطور اجمال می‌باشد.

۴-با اتکا به تعالیم قرآنی مبتنی بر وجود تحریف در کتب آسمانی پیشین، از جمله تورات، زاویه گرفتن از خط مستقیم وحیانی در ابعاد اعتقادی، اخلاقی و... تورات، مسلماً مطرح می‌شود.

۸-۱-۱ روش تحقیق:

روشی که برای انجام این پژوهش در پیش گرفته شده، روش کتابخانه‌ای است که با توجه به نوع مباحثی که در ارتباط با موضوع مطرح شده، تنها راه پیش روست. بدین نحو که بعد از شناسایی منابع مرتبط با موضوع کار فیش برداری و تدوین و تنظیم مطالب صورت گرفته‌است.

بهره‌گیری از آیات قرآن کریم، تورات، تفاسیر معتبر و کتاب‌های اخلاقی، مهمترین روش در این نگارش بوده است.

افزون بر کتابخانه دانشگاه اراک، کتابخانه‌های آنلاین، سایت‌های قرآنی و نرم‌افزارهای قرآنی مورد استفاده قرار گرفته است. بهره‌گیری از نرم‌افزار جامع التفاسیر نور و نرم‌افزار البیان در بسیاری از موارد کمک بزرگی در پیشرفت کار داشته است.

این پژوهش را می‌توان کاری نظری و کاربردی عنوان کرد.

۹-۱-۱ کاربرد نتایج تحقیق:

۱-اعتلای فرهنگ غنی دینی.

۲-قابل استفاده برای همه محققان و پژوهشگران در حوزه اخلاق خانواده.

۳-پاسخگویی به بسیاری از شبهاتی که در حوزه اخلاق خانواده در اسلام وجود دارد.

۴- از آنجا که تحقیق، نظری است می‌تواند در جهت روشن‌گری میان ادیان الهی و مقایسه آنها کارساز باشد.

۱۰-۱ تعاریف واژگان:

اخلاق، خانواده، قرآن، تورات

۱۱-۱-۱ اخلاق:

اخلاق در لغت جمع «خُلُق» یا «خُلُق» به معنای سنجیه و طبیعت باطنی است. (مفردات الفاظ قرآن کریم، راغب اصفهانی، ج ۱، ص ۲۹۷). خلق، عبارت از عادت، مروت، طبع و دین است. (قاموس قران، قرشی، ج ۲، ص ۲۹۳).

و به صفاتی اطلاق می‌شود که بر اثر تکرار، در نفس انسان بصورت ملکه درآمد و رفتار مناسب با آن بدون تأمل از انسان صادر می‌شود. (مبادی اخلاق در قران، جوادی آملی، ص ۷۴).

غزالی نیز اخلاق را عبارت از «اصلاح و پیراستن قوای سه گانه تفکر، شهوت و غضب» می‌داند. وی معتقد است اخلاق، هیئتی رسوخ یافته در نفس است که باعث می‌شود انسان با سهولت، آسانی و بدون تأمل و اندیشه رفتار نماید. این حالت، زمینه صدور افعال پسندیده و نیکو و دوری از افعال زشت و ناپسند است.

(احیاء العلوم، محمد غزالی، ص ۳۳۰).

۱۲-۱ خانواده:

کوچکترین واحد اجتماعی است که از دو نفر یا بیشتر تشکیل شده است و شامل پدر و مادر و خواهر و برادر می‌باشد.

عناصر تشکیل دهنده خانواده یک زن و یک مرد است که مطابق آداب و رسوم اجتماعی با یکدیگر پیوند زناشویی بسته‌اند و بعد فرزند یا فرزندان به جمع آنها اضافه شده است.

۱۳-۱- قرآن:

درباره معنی و مبدأ اشتقاق قرآن میان علما اختلاف نظر وجود دارد. برخی مانند شافعی معتقدند که قرآن از هیچ مبدئی مشتق نشده است. برخی دیگر مانند زجاج و لحنانی قرآن را مهموز از ریشه «قَرَأَ» به معنی جمع و گردآوری می‌دانند. و بعضی دیگر مانند اشعری قرآن را از ریشه «قَرَنَ» به معنی ضمیمه کردن و نزدیک گردانیدن چیزی به چیز دیگر می‌دانند و بلاخره بعضی دیگر مانند فرآء آن را مشتق از «قرائن» به این معنی که آیات قرآنی برخی مؤید و قرینه برخی دیگر است می‌دانند.

(حجتی، تاریخ قرآن، ص ۲۴).

کلام اعجاز آمیز خداوند بزرگ است که برای هدایت بشر به حضرت محمد (ص) وحی شد. قرآن کتاب آسمانی و هدایت است که از مبدأ وحی و سرچشمه ذات ازلی بر رسول گرامی اسلام نازل شده که از برکات تعالیشان، جامعه بشری در حد بسیار گسترده‌ای زیر لوای قرآن قرار گرفته و راه صحیح زندگانی انسانی به آنها ارائه شده است.

۱۴-۱- تورات :

یعنی تعلیم و بشارت، کتاب مقدس یهودیان است که بر حضرت موسی (ع) وحی شد. و یهودیان آن را تحریف کرده اند. (حسینی شیرازی، دنیا بازیچه یهود، ص ۸۱)

بخش دوم:

فصل اول: اصول و مبانی اخلاق خانواده در قرآن

فصل دوم: اصول و مبانی اخلاق خانواده در تورات

فصل سوم: مقایسه و نتیجه گیری

اصول ومبانی هر دیدگاهی روش ها و فنون خاص خود را دارد. نیل به سعادت حقیقی بدون داشتن «اخلاق الهی» امکان پذیر نیست. ترویج صحیح اخلاق اسلامی و حل مشکلات اخلاقی، نیازمند شناخت اصول ومبانی مطرح شده از سوی خداوند است و قرآن کریم بهترین مرجع در این زمینه می باشد. که بخش عظیمی از آیات را به تنظیم و تعدیل روابط اعضای خانواده، حقوق و وظایف والدین و فرزندان و همسران اختصاص داده است.

تربیت انسان از نگاه قرآن احیای او و دمیدن جان الهی در کالبد اوست. محیط تحقق این مهم خانواده است خانواده ای که زمینه پرورش انسان قرآنی در آن فراهم آمده است. «وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يُخْرِجُ نَبَاتَهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبَثَ لَآ يُخْرِجُ إِلَّا نَكِدًا» (اعراف / ۵۸).

و زمین پاک و [وآماده] گیاهش به [و] پروردگارش برمی آید و آن [زمینی] که ناپاک [و نامناسب] است گیاهش جز اندک و بی فایده بر نمی آید.

خانواده کوچکترین نهاد اجتماعی است که اساس و زیر ساخت واحدهای بزرگتر به شمار می رود. میزان موفقیت و سهمی که افراد برای ایفای نقش در واحدهای بزرگ اجتماعی می کنند بستگی تام به نحوه رشد و تربیت آنها در کانون مقدس خانواده دارد چرا که خانواده اولین مدرسه برای تعلیم و تربیت فرزندان به شمار می رود. و کودک بسیاری از سجایای اخلاقی را از پدر و مادر و برادران بزرگ و خواهران خویش می گیرد.

خانواده در راه رسیدن به اهداف خود با موانع گوناگونی روبروست که برخی از آنها باعث انحراف شده و مانع دستیابی انسان به اهداف مقدس می شود و به کانون مقدس خانواده آسیب می رساند. برای سالم سازی محیط خانواده، اعضای خانواده باید اصلاح را از خود شروع کنند تا بتوانند به عنوان افرادی صالح در جامعه حضور پیدا کنند و جامعه را از آلوده شدن به انواع گناهان باز دارند. با بررسی آسیب شناسی خانواده آشکار می شود که رعایت نکردن اصول و مبانی صحیح خانواده باعث فساد در خانواده شده است.

پرسش اساسی اینجاست که اصول ومبانی اخلاق خانواده از دیدگاه قرآن چیست؟